

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. Vahit Kirişçi tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nihat YEŞİL
Ankara Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve 11 ilimizi etkisi altına alan 7,7 büyüklüğündeki Kahramanmaraş depreminde yıkılan ve hasar gören binlerce binanın enkazında bulunan kimyasal maddeler halk sağlığını ciddi anlamda tehdit etmektedir.

Deprem sonrası enkaz kaldırma işlemleri standartlara uygun yapılamadığı için çevreye asbest ve diğer tehlikeli tozlar yayılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Kansere Araştırma Örgütü asbesti birinci sınıf kanserojen olarak nitelendirmektedir.

Diyarbakır, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye asbestin en yoğun bulunduğu bölgelerdir. Türkiye'de 2010 yılından itibaren asbestin çıkarılması, işlenmesi ve kullanılması yasaklanmıştır. Genellikle bu tarihten önce yapılmış olan konut, fabrika, askeri tesis, okul, hastane gibi yapılarda asbestin yoğun olarak kullanıldığı bilinmektedir. Enkaz kalıntılarının döküleceği, depolanacağı alanlar da özel olarak belirlenmediği için toplanan hafriyat ise gelişigüzel dökülmektedir. Enkaz kalıntıları içinde asbest dışında doğaya ve insana zarar veren birçok malzeme bulunmaktadır. Binalarda çeşitli amaçlarla kullanılan kurşun, cıva gibi ağır metaller; boyalar, sıvalar; küf, mantar ve benzeri materyaller başta solunum yolu hastalıkları, astım, akciğer kanseri, alerjik hastalıklar, çocuklarda büyüme ve gelişme gerilikleri ve nörolojik hastalıklara yol açmaktadır.

Enkaz molozlarının döküldüğü bölgelerde ve köylerde hayvancılık, meyve üreticiliği ve sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır. Enkazlarda bulunan asbest ve kimyasal maddeler rüzgarında etkisiyle bütün alanlara yayılacak ve üretilen ürünlerin insan sağlığını olumsuz yönde etkileyecektir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız tarım alanlarına dökülen enkaz molozlarına ilişkin bir çalışması olmuş mudur?

2. Bakanlığınız enkaz molozlarının tarım alanlarına dökülmesine neden engel olamamıştır?
3. Enkaz molozlarından tarım alanlarına yayınlan asbest ve kimyasal maddelere ilişkin üreticiler bilgilendirilmiş midir?
4. Tarım alanlarına yayılan asbest ve kimyasal maddelere karşı ne tür önlemler alınacaktır?